

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

**ליומא דהילולא של המקובל האלוקי
הגאון הקדוש מרן רבי חיים וויטאל
זצוק"ל תלמידו המובהק של מורינו
איש האלוקים מרן האר"י הקדוש
זצוק"ל נסתלק ב' ניסן (ש"פ)**

רבינו נולד בעיר הקודש צפת. כאשר היה בן ארבע עשר שנים התקבל לבית מדרשו של מרן האלשי"ך הקדוש זצוק"ל, ולמד בבית מדרשו בהתמדה עצומה. אמנם רבינו לא הסתפק בלימוד תורת הנגלה, ליבו נמשך ללימוד תורת הנסתר. לאחר זמן מה הצטרף רבינו לבית מדרשו של מרן הרמ"ק הקדוש זצוק"ל, ולמד מפיו תורת הקבלה. באותה תקופה ישב רבינו בשקידה על תלמודו, בעודו שומר על מקומו בשני בתי המדרש, אצל האלשי"ך הקדוש שלימדו תורת הנגלה, ואצל הרמ"ק הקדוש שלימדו תורת הקבלה, וכמעט שלא ישן באותה תקופה.

בשנת ש"ל עלה מרן האר"י הקדוש זצוק"ל ממצרים לארץ הקודש, חזן קצר לאחר עלייתו הצטרף אף הוא לבית מדרשו של הרמ"ק, והפך להיות לאחד מתלמידיו הקרובים. אמנם תקופה קצרה לאחר מכן הסתלק הרמ"ק לחיי עולם, ומרן האר"י הקדוש מילא את מקומו.

האר"י הקדוש לא היה כותב את חידושי, רק לימד ונתן שיעורים בעל פה. לא כולם הבינו את דרך לימודו, אבל רבינו הקדוש מרן רבי חיים וויטאל זצוק"ל, דבק בו בכל נפשו, ואף כתב וסדר את כל חידושי רבו. וכמו שרבו האר"י הקדוש העיד עליו, שהוא היחיד שמבין את דבריו לעומק, ועומד על דעתו.

במשך שנתיים למד רבינו את תורת הנסתר מפי רבו האר"י הקדוש, כאשר במשך כל הזמן הזה גילה לו רבו סודות נפלאים שלא שמעתם אהן מעולם, ואף אמר לו בהזדמנות, שכל סיבת בואו לעולם היה, כדי להעביר ולגלות לו סודות אלו.

לאחר הסתלקות האר"י הקדוש, חיבר רבינו ספרים שלמים וקדושים מתורת רבו: עץ חיים, שער המצוות, שער היחידים, שער הגלגולים, שער רוח הקודש, מאמרי רז"ל, מאמרי רשב"י ועוד. ספרים אלו שימשו סיוע לכל המקובלים הבאים אחריהם, ואף לתורת החסידות. מרן השל"ה הקדוש זצוק"ל כותב באגרת על אחד מהספרים הקדושים האלו, "דעו, מיום שניתנה התורה לא היה ספר כזה".

לימוד תשע שעות רצופות בתוך המולה ורעש וכיום צום

בלבד, התרגלתי לשבת משך חמש דקות בריכוז מלא, באופן שעכשיו לא מעניין אותי שום דבר שבעולם בשום מחיר. אחרי שראיתי שלימוד 'חמש דקות' באופן זה הוא כבר אצלי בבחינת 'הרגל נעשה טבע', הדבר כבר נקנה בנפשי קנין נצח, או אז הרבתי עוז והוספתי על זה עוד שיעור זמן.

כמה זמן הוספתי עכשיו - שאל שוב את תלמידו, ענה הלה, לבטח חצי שעה. לא - ענה לו רבו, גם עכשיו הוספתי רק 'חמש דקות' נוספות בלבד. וכשראיתי שכבר הורגלתי ללמוד כך במשך עשרה דקות, הוספתי שוב עוד חמש דקות בלבד ולא יותר. וכך הוספתי במשך השנים הקרובות הרבה הוספות של עוד חמש דקות ועוד חמש דקות, שלב אחרי שלב, עד שהם כבר הצטברו לכמה שעות רצופות של לימוד נפלא כזה. עד שהיום הנני זוכה לכך, שאני יכול לשבת במשך תשע שעות רצופות, ולא לשמוע שום דבר המתרחש מסביבי.

זהו מה שאמרת ליך, 'הכל מתחיל בחמש דקות' - סיים הרבי ממשכנות הרועים ואמר לתלמידו. מה שאתה רואה אותי היום לומד כך שעות ארוכות רצופות, הוא בזכות אותם 'חמש דקות' שהתחלתי להתרגל בזה כשעוד הייתי בגילך.

ראו חיבתכם לפני המקום

הגמרא בדף היומי שלמדנו (מנחות זא:), 'מלמד שמגביהין את השולחן לעולי רגלים, ומראים להם את הלחם הפנים, ואומרים להם, ראו חיבתכם לפני המקום, דאמר רבי יהושע בן לוי, נס גדול נעשה בלחם הפנים, סילוקו כסידורו, שנאמר, 'לשום לחם חם ביום הלחם'.

למרות שהלחם פנים כבר נאפו לפני תשעה ימים, בערב שבת העבר [לפי מאן דאמר אחד לעיל (מנחות זא:)], בכל זאת היה עדיין הלחם פנים חם כיום אפיתו. והריטב"א (יומא כא.) מוסיף, שזה היה עדיין חם מאד, עד שהיה 'הובל' יוצא ממנו כלחם היצא מן התנור, והיו מראים את הנס הגדול לעולי רגלים, אך שההבל יוצא עדיין מהפת שנאפית לפני תשעה ימים.

רמז גדול נרמז בזה לענין לימוד שעות רצופות, כמו שכותב מרן הבן איש חי זצוק"ל בספרו בן יהודיע (יומא כא. חגיגה כו:). דהנה התורה הקדושה נקראת 'לחם' כמו שנאמר (משל ט, ה) 'לכו לחמי בלחמי'. כשם שהלחם הפנים נשאר באותה חמימות אפילו אחרי תשעה ימים, כך אפילו מי שלומד כמה שעות רצופות, 'חמש שעות', ואפילו 'תשע שעות' רצופות. בכל זאת כשגומר לימודו, לא יחשוב שעכשיו הוא כבר פטור מלימוד התורה, אחרי שכבר למד כל כך הרבה...

רק אפילו אחר תשע שעות רצופות, צריך שיישאר בו אותו חמימות והתלהבות וחשק בעסק התורה, ממש כמו שהיה לו לפני שהתחיל ללמוד, כשם שהלחם הפנים נשאר באותה חמימות אפילו אחרי תשע ימים, עד כדי כך שעדיין יצא 'הבל' מהלחם הפנים מרוב החמימות. זהו 'ראו חיבתכם לפני המקום', שגם אנחנו נשארם באותו חמימות וחשק ללימוד התורה, אפילו אחרי שעות ארוכות של התמדת התורה.

סוד ההצלחה בלימוד שעות רצופות

בהיכלה של ישיבת תולדות אהרן בירושלים, הבחין אחד הבחורים במחזה מעורר השתאות. היה זה ביום צום שבעה עשר בתמוז, הצום הארוך ביותר מכל השנה. הרבי הקדוש ממשכנות הרועים מרן רבי בנימין רבינוביץ זצוק"ל, ששימש אז כמגיד שיעור בישיבת תולדות אהרן, התיישב ללמוד מיד לאחר התפילה בבוקר בשעה תשע, ומאז לא קם מלימודו. שעה ועוד שעה חולפת, כבר שש אחר הצהריים, והרבי עדיין יושב במקומו, לומד בלהט ובחשק כבר תשע שעות רצופות.

הבחור שעקב אחר רבו המגיד שיעור, הביט בהתפעלות בלימוד הבורע והרצוף, וממש יצא מכליו, איך מגיעים לדרגה גדולה כזאת בהתמדת התורה. ובפרט שכלל לא היה קל ללמוד ביום כזה בהיכל הישיבה. כידוע הילדים מסיימים את לימודם ביום צום בצהריים, והיות שהם לא מתענים, ממילא אין להם צורך לנוח... ומה יעשו הילדים כשהם נמצאים בחוסר מעש, הם מגיעים לבית מדרש, רצים ומשתובבים, דוחפים שולחנות וספסלים כדרכם של בני הנעורים.

ובדיקו כך היה גם באותו שבעה עשר בתמוז בהיכל ישיבת תולדות אהרן, הרבי ממשכנות הרועים יושב במקומו ולומד בהתמדה ברציפות, כאשר מסביבו רצים המון ילדים ומקוממים רעש גדול, משתובבים דוחפים שולחנות, יוצאים מההיכל ונכנסים שוב, עושים עוד סיבוב ועוד סיבוב בתוך ההיכל...

אמנם לגדל הפלא, הרבי הקדוש יושב במשך תשע שעות רצופות והוגה בתורה בהתמדה גדולה ובריכוז מלא, ולא ניכר עליו כלל שהוא צריך להתאמץ להתרכז בלימודו על אף הרעש וההפרעה של הילדים, רק הוא יושב והוגה בתורה כל הזמן באותו ריכוז מלא, כאילו לא היו כלל ילדים מפריעים ומשתובבים מסביבו.

מרגע לרגע גברה התפעלותו של הבחור יותר ויותר, איך יתכן כזאת, איך מגיעים למדרגה נפלאה כזאת למעלה מהטבע. לפתע הרהיב עוז וניגש אל רבו ושאל ביראת הכבוד, 'למדנו רבינו, מניין מקבלים כוח ויכולת ללימוד כה רציף ללא שום הפסקה. כבר תשע שעות שאני עוקב אחרי המגיד שיעור, ואני רואה שהרב כבר לומד בשקידה תשע שעות בלי להפסיק לרגע, ולמרות שהילדים מרעישים והופכים את בית המדרש, אין הרב מרגיש כלל בכל המתרחש, כיצד, איך עושים את זה.'

חיך אליו רבו והשיב לו: 'הכל מתחיל בחמש דקות'. הבחור ממש קפץ ממקומו ושאל בתמיהה רבת, 'חמש דקות', הרי עיניי הוראות שהרב כבר לומד כך תשע שעות רצופות. חיך אליו רבו שוב ואמר לו, תראה, לא התחלתי ללמוד בבת אחת תשע שעות רצופות. רק כך היה מעשה:

כשהייתי בערך בגילך, רציתי להתרגל ללמוד באופן זה, בריכוז מלא, באופן ששום דבר לא יוכל להפריע לי ללמוד, יהיה מה שיהיה. כמוכן שאי אפשר להתחיל בפעם אחת ללמוד באופן כזה במשך כמה שעות, ולכן התחלתי במעט. ובאמרו זאת פנה אל התלמיד ושאלו, מה דעתך, באיזה שיעור של זמן התחלתי בראשונה בזאת.

ענה הלה, מסתמא התחלתי בשעה אחת בלבד. ענהו רבו, לא. המשיך הלה, אולי בשלושת רבעי שעה. אך רבו ענהו שוב, לא. המשיך הלה, אולי בחצי שעה, אך רבו ענה שוב, לא. אולי בעשרים דקות - גם זה לא. רבע שעה - גם זה לא. עשר דקות - גם זה לא.

דע לך תלמידי יקירי, בתחילה התחלתי במשך 'חמש דקות' רצופות

התלהבות
וחשק
בעסק
התורה

נועם שיח עם הגאון הצדיק רבי שמעון שמואל הלברשטאם שליט"א אב"ד ור"מ דברי משה ומפארי הרבנים בעיה"ק ירושלים תובב"א אודות אביו שר ההוראה כ"ק מרן הגאון הצדיק רבי משה הלברשטאם זצוק"ל בעל הדברי משה וחבר בד"צ העדה החרדית

הרב קובלסקי: יש לי זכיה לשבת טוב כאן בבית ההוראה, בו במקום שהייתי רגיל לבוא אצל אביכם זצוק"ל לשאל שאלות. היה לי קרוב חשוב, שעשה כאן שימוש בהוראה הרבה שנים.

הרב קובלסקי: בוודאי, הגאון רבי דוד הכהן בטלמן שליט"א.

הרב קובלסקי: אכן, מרבני ביתר עילית. ממילא יש לי עתה קצת חרדה ורעדה לשבת כאן במקום קדוש זה, נראה לי שעתה הוא הפעם הראשונה שאני נכנס כאן לחדר לאחר פטירתו של הרב. 'היינו כחולמים', כבר עברו כעשרים שנה מהפטירה.

הרב קובלסקי: השאלה הראשונה הייתי רוצה לשאול, כחסידי נדבורנה, אתמול בז' אדר היה היומא דהילולא קדישא של מורי ורבי, הרבי הקדוש מרן הבאר יעקב מנדבורנה זי"ע, י"ד שנים יש כבר מהרבי. הרבי היה עוברנו יד ימין, ויד שמאל, הרבי היה בשבילינו הכל. אם אני זוכר נכון, היתה קרבה מיוחדת, אהבה מופלגת, ידידות נוראה בין אביכם זצוק"ל לבין הרבי מנדבורנה זצוק"ל.

הרב קובלסקי: איזו שאלה, הדברים ידועים ומפורסמים, אין צורך להגיע לעדות שלי על כך, כולם ראו את זה בחוש, כמעט מדי שבוע בשבוע היה משא ומתן ביניהם. בעניינים נגלים, בעניינים נסתרים, כל משא הדור היה על שכמיהם, היו שאלות בהלכה ששניהם עסקו כאחד, וכן שאלות רפואיות, שלום בית ועוד ועוד, הם מצאו ביניהם מכתה משותף גדול אדיר.

שניהם היו בני עליה, בנן של קדושים, שניהם קיבלו מאבותיהם הקדושים הרבה דרכי עבודה, ומה שרק יכלו לעזור ליהודים אחרים, הם שיתפו פעולה ביניהם יחד. וכל זה בנוסף למה שהיה ביניהם עצמם הרבה משא ומתן, בענייני הלכה, בענייני מנהג, ובהשקפת העולם ועוד.

סידרנו את כל המכתבים של אאמו"ר זצוק"ל, ואכן מצינו ביניהם הרבה מכתבים שקיבל מהרבי מנדבורנה הבאר יעקב זצוק"ל, אולי בחצר הקודש נדבורנה נמצא גם המכתבים שאאמו"ר שלח אל הרבי הבאר יעקב. אאמו"ר זצוק"ל בעשרים שנותיו האחרונות כתב רק קצת עקב טרדותיו, לעומת הרבי מנדבורנה שהיה כותב הרבה מאד, היה לו עט סופר ולשוון לימודים, וכתב יפה, אך בכל זאת יש גם אצלינו הרבה מכתבים שהרבי מנדבורנה כתב אליו. כמובן שכל זה לבד מהמכתבים הרבים שאינם נמצאים אצלינו, מה שאאמו"ר זצוק"ל גזז מיד או קרעם לגזרים, דברים פריטיים, שלטובת העניינים של אותם הנושאים היה צריך לזרוק אותם.

הרב קובלסקי: דברים שהצינעה יפה להם.

הרב קובלסקי: אכן, דברים שהיו רק נוגעים רק לשעתם. הגאון רבי דוד בטלמן שליט"א סיפר לי פעם, שהייתה לו פעם שליחות מהרבי לאאמו"ר, והרבי מנדבורנה אמר לו, מיד כשאתה יוצא מביתו של הרב הלברשטאם תקרע את המכתב מיד לגזרים... וכך היו עוד הרבה פעמים.

הרב קובלסקי: מתי הם הכירו זה את זה בפעם הראשונה? עוד בשנות הבחורות? **הרב קובלסקי:** אני לא יודע. תמיד הם החזיקו את עצמם כקרובים, כי שניהם היו נכדים של הרבי הקדוש מפרמישלאן זצוק"ל. יתכן שהקיבה המיוחדת ביניהם התחיל כאשר אביו זקני הרבי הקדוש מטשאקווע זצוק"ל עם אשתו הרבנית ע"ה, הוליכו את הרבי הקדוש רבי צבי הירש מקרעטשניף זצוק"ל בחופה, הם היו שושביני החתן, ואבי הכלה היה הרבי הקדוש הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל, מובן מאליו שגם אאמו"ר וגם הרבי הבאר יעקב שניהם השתתפו באותה חתונה, ויתכן מאד שמשם הם הכירו זה לזה בראשונה. יש אצלינו תמונות של ה"אונטער פירן" בחופה זו, ויש גם תמונה בו נראה הרבי הקדוש המהרי"ץ דושינסקי זצוק"ל בחופה.

הרב קובלסקי: אביכם זצוק"ל למד אצל המהרי"ץ דושינסקי?

הרב קובלסקי: לא, הוא היה יכול ללמוד שם לפי שנותיו, אבל למעשה הוא לא למד שם, כי אאמו"ר כבר נהיה אז יתום מאמו בשנות בחורותיו.

הרב קובלסקי: באיזה שנה הוא נהיה יתום?

הרב קובלסקי: בחודש חשוון שנת תשי"ו.

הרב קובלסקי: בן כמה הוא היה אז?

הרב קובלסקי: אצל מרן השבט הלוי?

הרב קובלסקי: אכן.

הרב קובלסקי: אביכם נולד כאן בארץ ישראל?

הרב קובלסקי: לא, הוא עוד נולד בגאליציע בעיירה טשאקווע, היכן שזקני היה המרא דאתרא.

הרב קובלסקי: באיזה שנה הגיע אביכם לארץ ישראל?

הרב קובלסקי: בראש חודש אדר שנת תרצ"ה, כשהוא היה בן שלש שנים. כשהוא חניך את בית ההוראה במשכנו החדש כאן, זה היה גם כן בראש חודש אדר בשנת תשס"ד, הוא אמר, שהיום הוא נכנס לשנת השבעים שנה מאז שזכה לעלות לארץ ישראל. לפני זה היה הבית הוראה בבנין סמוך לכאן, ברחוב הושע 5.

הרב קובלסקי: אכן, אני זוכר.

הרב קובלסקי: אחרי זה סידרו העסקנים את המקום הזה ברחוב הושע 3. אאמו"ר היה אז מאד נרגש מההשגחה פרטית, כאשר ביום זה הוא נכנס לשנת השבעים מהיום שזכה להשתקע בארה"ק בראש חודש אדר, ביומא דהילולא של זקינו הקדוש מגארליץ זצוק"ל.

*

הרב קובלסקי: כפי שאני זוכר, הקשר שהיה לו עם רבו בעל השבט הלוי, גם כן היה באופן של 'לא יאומן כי יסופר'.

הרב קובלסקי: אכן, זה היה התקשרות נוראה, פעם כתבתי על זה מאמר שלם. הרב הייזר ליקט ואסף פעם חומר מכל התלמידים שעשו שימוש אצל מרן הרב וואזנר, אני גם עשיתי שם שימוש, והוא ביקש ממני אז לכתוב על הקשר בין אאמו"ר לבין מרן השבט הלוי, ואכן כתבתי בשעתו מאמר שלם על זה, לא כתוב שם הכל, אך חלק הגדול מהקשר ביניהם מבואר שם [ונדפס בספר 'רב רבנן' שהוציא הרב הייזר לאור].

הרב קובלסקי: החידוש העצום היה, הפוסק הדור בעל שבט הלוי הרי היו לו הרבה תלמידים דיינים ורבנים ומורי הוראות וראשי ישיבות, ובכל זאת ראו בחוש שהקשר שהיה לו עם אביכם זצוק"ל הוא הרבה יותר מרגיל.

הרב קובלסקי: ברור, זה היה גם קשר נפשי, קשר אדיר. אני מביא שם סיפור נורא, זה היה כבר חמש שנים אחרי שאאמו"ר כבר יצא מהישיבה, חמש שנים אחרי החתונה, הוא התקשה פעם מאד במשך יום שלם בתוספות קשה במסכת שבת. בלילה הגיע אליו רבו הרב וואזנר בחלום, להגיד לו הפשט בתוספות.

הרב קובלסקי: אבי היה רושם לעצמו יומן, הוא היה חי עם חשבון הנפש בכל יום, איך עבר עליו היום.

הרב קובלסקי: בבחורות?

הרב קובלסקי: לא, כשכבר היה אברך, הוא רשם הכל, איך היו התפילות והלימודים, וכל מה שעשה במשך היום.

ביום י"ז שבט תשט"ז הוא רושם, היום עבר 'כנהוג'. כך כתב על הרבה ימים 'כנהוג', והיינו שהיום היה סדר יום רגיל. אך ב"ז שבט הוא מוסיף: 'ביום הקודם הוקשה לי התוספות בשבת פרק כירה, ובלילה זו חלמתי שמורי הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר אמר לי פשט על כל דברי התוספות'. ענין זה מגלה שהיה לו התקשרות בנפש אל רבו.

הרב קובלסקי: איך זוכים לזכה התקשרות גדולה, בבחינת 'נפשו קשורה בנפשו'.

הרב קובלסקי: כשעמלים בתורה... התקשרות של תלמיד ברבו הוא בחינה גבוהה עד מאד.

- המשך יבוא בס"ד -

מאוצרות הפרשה

מי שדיבר לשון הרע בפרהסיא, בהכרח תשובתו צריכה להיות בפרהסיא. ואיך יעשה תשובה בפרהסיא, פן יבא לו איזה פניה. תקנתו שילך אצל הצדיקים, ואז בוודאי יצלל מהפניות, כי היצר הרע אין בו כח לשלוט שם במקום הצדיקים, וגם בראותו מעשה הצדיקים, יאמר, איך אתגאה במעשיי נגד מעשה הצדיקים.

זהו זאת תהיה תורת המצור"ע (יד, ב). פירוש, מוציא רע שדיבר לשון הרע בפרהסיא, ב'יום' טהרות, צריך לעשות תשובה בפרהסיא ובגלוי כיום שהוא גלוי מפורסם. וכדי שלא יבוא לידי גדלות, 'הובא אל הכהן', היינו שילך אצל הכהן הוא הצדיק הגדול, וזה ימנעוהו מכל פניה בראותו מעשה הצדיקים.

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661